

Protokoll

Ämne: Rådet för filmarvsfrågor - Rådsmöte 2/2022
Datum och tid: 2020-10-20, 09.30 – 11.30
Plats: Biblioteksrummet, Filmhuset

Närvarande: Annika Bergius (Riksarkivet), ordförande
Maria Bolme (fackförbundet Scen & Film)
Dagmar Brunow (filmvetenskaplig representant, Linnéuniversitetet)
Ewa Cederstam (Sveriges Filmregissörer), suppleant för Göran du Rées
Lena Essling (Moderna museet)
Göran Konstenius (Kungliga biblioteket)
Anna-Karin Larsson (Stiftelsen Filmform)
Susin Lindblom (Dramatikerförbundet)
Göran Hugo Olsson (Oberoende Filmares Förbund)
Karin Tideström (Sveriges Television)

samt

Mathias Rosengren (Filminstitutet), adjungerad chefsrepresentant
Anette Novak (Filminstitutet), adjungerad §5
Malin Nygren (Filminstitutet), adjungerad §7
Ida Kjellgren (Filminstitutet), adjungerad §7
Stefan Ramstedt (Filminstitutet), adjungerad §8
Jon Wengström (Filminstitutet), protokollförare

Frånvarande: Madeleine Ekman (Film & tv-producenterna)

Datum: 2022-10-21

Rådet för filmarvsfrågor

§ 1 Ordförande öppnar mötet

Ordförande Annika Tergius öppnade mötet, som var ett hybridmöte då tre av ledamöterna deltog via länk (Dagmar Brunow, Ewa Cederstam och Göran Hugo Olsson).

§ 2 Anmälan av nya ledamöter

Inga nya ledamöter anmäldes. På fråga från Anna-Karin Larsson informerades att anmälan av nya suppleanter kan anmälas till Filminstitutet närhelst under året.

§ 3 Fastställande av dagordning

Material: Dagordning

Det anmäldes att § 5 avhandlas när Anette Novak har möjlighet att närvara, även om efterföljande punkter hinner avhandlas först.

Beslut:

Dagordningen godkändes.

§ 4 Val av justerare

Lena Essling utsågs till justerare.

§ 5 Filminstitutets VD presenterar sig

Filminstitutets VD Anette Novak presenterade sig och berättade om sin bakgrund och hur hennes erfarenheter som chefredaktör för lokaltidning, VD för kommersiellt forskningsinstitut och generaldirektör för Statens Medieråd kommer att vara värdefulla i rollen som VD för Filminstitutet. Efter sex månader på VD-posten har Anette Novak identifierat behov av fokusering; att se till att få ut mest möjliga effekt av verksamheten och dess resurser för att nå de filmpolitiska målen. Detta har bl a inneburit att särskilda fokusområden och nyckelaktiviteter nu tagits bort i verksamhetsplaneringen.

Anette Novak underströk vikten av att ha goda kontakter med filmbranschen och berättade att hon vill ha mycket dialog och samråd med olika aktörer, men inskärpte att Filminstitutet inte är en branschorganisation, utan en myndighetsliknande institution som har i uppdrag att genomföra statens filmpolitik.

Göran Hugo Olsson tog upp frågan om ökat tjänstemannaansvar som lyftes fram i den nytilträdde regeringens s k Tidöavtal, och hur det kan påverka kreatörers relation till Filminstitutet. Annette Novak har inte fått någon information eller haft någon kontakt med den nya regeringen, men tror att Filminstitutet nog inte kommer att omfattas av detta eftersom Filminstitutet inte är en myndighet. En eventuell lagändring på området måste i så fall nämna Filminstitutet specifikt.

§ 6 Rapport från Filminstitutet

Mathias Rosengren, avdelningschef för Filmavdelningen, redogjorde för de förändrade förutsättningarna för det interna verksamhetsplaneringsarbetet som nu pågår (fokusområden borttagna).

På fråga vad regeringsskiftet eventuellt kommer att innebära för Filminstitutet underströk Mathias Rosengren att de filmpolitiska målen är beslutade av riksdagen och inte av regeringen, och vad gäller förslag om kulturkanon finns hittills inga indikationer på att en dylik ska tas fram på filmens område.

Mathias Rosengren informerade vidare att

- Lova Hagerfors, som varit enhetschef för Tillgängligt filmavdelning, lämnade Filminstitutet i slutet av augusti 2022 på egen begäran. Tillfälligt enhetschef är Malin Nygren, som tidigare arbetat på avdelningen Film och samhälle, med bl a pedagogik och minoritetsfrågor.
- Barnens filmdag som gick av stapeln söndag 9 oktober samlade ett rekordstort antal besökare (drygt 2 000), och enkäter som utfördes under dagen visade att besökarna kom från hela storstockholmsområdet, vilket är ett resultat av en lyckad annonsering hos SL på bussar, tunnelbanor och pendeltåg.
- Den europeiska standarden *CEN 17650 Ett ramverk för digitalt bevarande av filmverk* är nu publicerad efter ett mångårigt arbete där medarbetare från Filminstitutet spelat en central roll.
- På den årligt återkommande arkivfestivalen *Il cinema ritrovato* i Bologna i somras visades ett program med tio filmer (en långfilm, nio kortfilmer) från 1950-talet av den i Sverige verksamme konst- och experimentfilmaren Peter Weiss, samt en digital restaurering av *Avskedet* (Tuija-Maija Niskanen, 1982).

Avslutningsvis berättade Mathias Rosengren att Filminstitutet har skrivit brev till det ukrainska kulturdepartementet med anledning av planerna på att splittra de samlingar som finns bevarade hos Dovzhenko Center i Kiev och föra över dem till andra institutioner i Ukraina. I brevet, som inte besvarats, inskräppte Filminstitutet att filmarvssamlingar kräver adekvata lokaler och specialistkompetens och erbjöd sig stå till tjänst med råd och information.

§ 7 **Filmarkivet.se - utvärdering**

Föredragande: Malin Nygren, (tf chef Tillgängligt filmarv) och Ida Kjellgren (kommunikatör, Tillgängligt filmarv)

Först gavs en kort historik över sajten Filmarkivet.se, som lanserades 2011 och är ett samarbete mellan Filminstitutet och Kungliga biblioteket, och därefter informerades om den stundande utvärdering av sajten som bygger på användarundersökning som kommer att utföras i samarbete med analysföretaget Beyond Research. Undersökningen ska bidra till att ta fram en strategisk riktning för utvecklingen av Filmarkivet.se för att den ska uppfattas som optimalt intressant av målgrupperna (filmintresserad allmänhet, historie- och platsintresserad allmänhet och lärare/skola). Användarundersökningen kommer att bestå av djupintervjuer med representanter för målgrupperna. Parallellt gör Kungliga biblioteket en undersökning visavi forskarsamhället.

Malin Nygren berättade också att antalet besökare på sajten januari-september 2022 ökat med 80% jämfört med motsvarande period i fjol, främst tack vare riktade kampanjer. Den största ökningen finns i åldersgruppen 55-64 år. Demografiska data om besökare går också att få fram via Google Analytics.

Dagmar Brunow betonade vikten av att satsa på lärare för att kunna använda sig av Filmarkivet.se som en resurs i skolan. Hon underströk att en utveckling av sajten måste innebära en utveckling också av innehållet, som idag vänder sig till ett mycket homogent segment av befolkningen. Det är viktigt att utbudet breddas så att det också speglar en betydligt större mångfald, vilket skulle göra sajten relevant för fler. Dagmar Brunow undrade vidare om Filminstitutet har övervägt att öppna upp möjligheterna för att besökare till sajten ska kunna använda materialet för t ex re-mixa filmer, såsom EYE Film Institute i Amsterdam har gjort.

Göran Hugo Olsson höll med och efterlyste också synlighet och tillgänglighet till sajten där de flesta letar efter rörlig bild; dvs YouTube. Om det av rättighetskäl inte går att publicera filmerna på YouTube skulle en trailer kunna produceras och publiceras på Youtube som innehåller länkar till sajten.

Susin Lindblom påpekade att många rättighetsfrågor skulle kunna gå att lösa med hjälp av kollektiva avtalslicenser.

§ 8 **Presentation av Cinematekets vårtema: Lycka**

Föredragande: Stefan Ramstedt, (verksamhetsansvarig Cinemateket)

Stefan Ramstedt presenterade temat för Cinematekets vårprogram som är *Lycka*, ett något arkaiskt begrepp som vid direkt anblick kan kännas världsfrånvänt, men som kanske just därför är viktigt att lyfta fram (precis som att det är viktigt att skildra rättvisa och jämlikhet där orättvisa och ojämlikhet råder). I temat ingår fem retrospektiver: Agnès Varda, Otar Iosseliani, Hasse & Tage, Kidlat Tahimik och Frank Borzage, som i olika miljöer och olika tidsepoker på ett eller annat sätt skildrat lyckan och strävan efter densamma. Utöver retrospektiverna visas ett 60-tal filmer inom temat.

Stefan Ramstedt berättade vidare att besökssiffrorna sakteliga börjar krypa uppåt, men att de ännu inte är uppe i det antal som rådde före pandemin, och det är svårt att sja om vad som kommer att bli det nya normala.

Maria Bolme undrade vad Cinemateket gör för att nå ut till fler biografer, såväl i Stockholm som runt om i landet. Stefan Ramstedt förklarade att satsningen Cinemateket c/o visade att en fungerande cinemateksverksamhet kräver kunskap om de lokala förutsättningarna och den lokala publiken, vilket redaktionen i Stockholm omöjliggen kan ha (vilket är anledningen till att Cinemateket c/o lades ned). Vad gäller Stockholm så är det fler och fler biografer som visar äldre film. Därutöver bygger en stor del av Cinematekets programmering på analoga filmkopior, som få andra biografer idag kan visa. De analoga kopior som finns att tillgå idag kommer numera uteslutande från arkiv, och bör betraktas och hanteras som museala objekt. Däremot sprids det digitaliserade filmarvet via Filminstitutets distribution, och genom samarbete med lokala aktörer som t ex Värnamo filmhistoriska festival.

Dagmar Brunow ville ändå uppmana Filminstitutet att undersöka andra former för samarbeten, t ex med länsbibliotek, för att sprida Cinematekets verksamhet. Hon nämnde också Tysklands system med kommunala biografier som förebild.

Annika Tergius menade att det vore önskvärt om en eller två digitaliserade filmer per program kunde göras tillgängliga runt om i landet.

Susin Lindblom undrade om det går att få fram statistik över antalet personer som ser äldre film via strömningssajter. Mathias Rosengren informerade att Filminstitutet inte får besöksstatistik från dessa tjänster.

§ 9 **Digitaliseringsurval 2023, och revidering av riktlinjer för urval**

Material:

- Förslag till digitalisering 2023
- Riktlinjer för det redaktionella arbetet med digitalisering av filmarvet

Mathias Rosengren drog kortfattat de kriterier redaktionsrådet arbetat efter vid urvalsarbetet, både vad gäller helheten och vad gäller enskilda titlar (där tillgången på lämpligt utgångsmaterial och rättighetsläget är avgörande faktorer).

Därefter informerade Mathias Rosengren om de olika kvoterna för de olika typerna av film som ingår i urvalet, och hur de externa önskemålen hanterats (för vilka en plan för tillgängliggörandet är ett krav). Han nämnde också några av de enskilda titlar som valts in och varför. Rådet tackade för presentationen och hade inga kommentarer i övrigt till urvalet, som därmed kommer att fastställas.

Mathias Rosengren informerade därefter att nuvarande riktlinjer för urvalsarbetet kommer att revideras inför 2024 års urval. Nuvarande riktlinjer fastställdes för fem år sedan och det finns anledning att överväga om det är dags att implementera bl a olika arbetsflöden för olika typer av filmer. Han uppmanade alla ledamöter att ingående studera nuvarande riktlinjer och komma med inspel till Filminstitutet inför arbetet med revideringen, som kommer att presenteras på nästa möte.

§ 10 Övriga frågor

Maria Bolme önskade förlänga rådsmötestiderna med 30 minuter, eftersom mycket av det som avhandlas på mötena väcker intresse och behov av fördjupade diskussioner av mer informellt slag. Hon föreslog en tilläggs punkt kallad ”Reflektioner och inför nästa möte”, vilket bifölls av mötet.

Mathias Rosengren uppmanade rådets ledamöter att komma med förslag till mötesdagordningarna, för att undvika att mötena i alltför stor utsträckning blir rapportering från Filminstitutet.

Susin Lindblom föreslog att rådets ledamöter i förväg kan anmäla punkter till dagordningen, som antingen kan vara en presentation av något som rör den egna verksamheten eller ett område där närmare information om Filminstitutets arbete och ståndpunkter vore önskvärt att få ta del av.

§ 11 Nästa möte

Annika Tergius informerade att hon avgår som rådets ordförande vid nästa möte, då rådet ska välja en ny ordförande.

Nästa möte fastställdes äga rum torsdagen den 20 april 2023.

§ 12 Mötet avslutas

Ordföranden tackade för mötet och avslutade detsamma.

Vid protokollet

Justeras

Jon Wengström

Lena Essling